ANADOLU'NUN TÜRK VATANI ZAFERİNİN OLUŞUNDA MALAZGİRT'İN ÖNEMİ

Dr. Rifat ÖZDEMİR Fırat Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü ELAZIĞ

Malazgirt Zaferi Öncesi Türklerin Anadolu ile İlişkileri

Türkler, Malazgirt savaşından önceki asırlarda Doğu Avrupa, Orta Asya, İran, Orta-Doğu, Hindistan gibi değişik coğrafi mekânlarda çeşitli devletler kurarak dil, din ve kültür farkı olan değişik insan topluluklarını yönetmişlerdir.

Türkler tarafından kurulup geliştirilen bazıları kendi bölgelerinde faaliyet gösterirken bazıları ise değişik ülkeler yanında Anadolu ile de ilgilendiler. Askeri ve Ekonomik amaçlı plânlarını ve Suriye üzerinden Kudüs'e kadar akınlar düzenlediği bilin-mektedir. Meselâ Kudüs'e kadar akınlar düzenledi-ği bilinmektedir. Meselâ M.Ö. IV. yüzyılda kuru-lup gelişen Hun İmparatorluğu, dünya devleti haline geldiği bir sırada M.S.55 yılında "Doğu ve Batı Hunlar" diye ikiye ayrıldı. Doğu Hunlar. Uzak-Doğu seferi ile meşgul olurken, Batı Hunlar, Kara Deniz'in Kuzeyindeki bulunan Gotlar, Van-dallar vb. gibi kavimleri Batıya sürerek Avrupa'ya doğru ilerlemeye başladılar. Doğu ve Orta Avrupa-ya kadar ilerleyen Hunlar, Tuna'yi da geçip, Trakya'da ilerleyerek Roma'yı tehdit ettiler. Batı Hunların bir kolu Avrupa'ya akınlar düzenleyip Roma'yı sıkıştırırken. M.S. 395–396 yıllarında Kafkaslardan güneye inen diğer bir kolu da Anadolu'da ilerlemeye başladı. Erzurum, Karasu, Malatya, Urfa, Çukurova. Antakya'ya kadar ilerledikten sonra. Suriye üzerinden Kudüs'e ulaş-tılar. Sonbahara doğru kuzeye doğru dönen Hun Kuvvetleri Orta-Anadolu, Ankara, Nevşehir, Ür-güp, Göreme, Kayseri üzerinden doğuya hareket ederek Azerbaycan ve Bakû yoluyla merkezlerine ulaştılar.

Türklerin Anadolu içlerine kadar yaptıkları akınlardan yaklaşık olarak 620 yıl, yani Büyük Selçuklu İmparatorluğu'nun kurulması arefesinde, Büyük Selçuklu Devleti'nin kurucularından olan Çağrı Bey'in 1015–1021 M. tarihleri arasında Doğu-Anadolu'ya askerî mahiyetli akınlar yaptığı-nı biliyoruz.

Bu tarihlerde, 3000 atlı ile Maveraünnehir'den hareket eden Çağrı Bey Horasan ve Azerbaycan üzerinden Doğu-Anadolu'ya gelerek Van Gölü Bölgesine girdi. O zamana değin

hiç Türk Görme-miş Ermeniler, yazdıkları kaynaklarda; "Mızrak Ok ve yaydan silahları çekili olan, beli kemerli, kodluların ki ne benzeyen uzun ve Örülü saçlı. Rüzgâr gibi uçan Türk atlıları" karşısında dehşete düştüklerini belirtmektedirler. Çağrı Bey, bu akını ile Van ve Batı bölgesini aldıktan sonra. Kuzeye dönerek Gürcüleri yenerek geniş toprak fetihlerin-de bulunmuştur. Çağrı Bey'in seferinden yaklaşık 13 yıl sonra. 1028 yılında Arslan Yabgu'ya bağlı Türkmenler Azerbaycan'dan hareket ederek Aras ırmağı yörelerine gelmişler, Anı Ermeni Krallığına belirli saldırılar düzenledikten sonra birçok ganimetle Rey'e dönmüşler,.

Yeni kurulup gelişmekte olan Selçuklu Devletinin, kısa sürede Dünya İmparatorluğu haline gelebilmesi için birçok fetihlerde bulunması icap etmekteydi. Bunun farkında olan devlet kurucuları gözlerini batıya çevirerek Bizans aleyhine genişlemeye yöneldiler. Bu amaçla Sultan Tuğrul'-un emriyle 1045 M. yılında harekete geçen İbrahim YINAL ve Kutalmış sefere çıktılar. İbrahim YINAL Güneyden Hemedan ve İsfahan'ı aldıktan sonra Dicle Nehrine dayanırken, Kutalmış da Aras ırmağını geçerek Ermeni Gürcü memleketlerine girdi. Bu seferi devam ettiren YINAL ve Kutalmış Pasin ve Hasan kale'yi Selçuklu topraklarına kattılar.

Selçuklu, emir ve komutanlarının, Doğu-Ana-dolu üzerindeki askerî baskıları, bundan sonra da devam etti. 1054 m. tarihinde harekete geçen Sultan Tuğrul, bizzat kendisinin yönettiği ordu ile Doğu-Anadolu'ya gelerek Muradiye ve Ercisi fet-hetti. Çoruh Nehri havzasına gönderdiği kuvvetler ise Bayburt'u aldıktan sonra Trabzon'a kadar akınlar da bulundular. Tuğrul Bey aynı yıl. Bizans Muhafızı olan Ermeni Vasil'in savunduğu Malaz-girt Kalesini kuşattı ise de alamadı. Bundan sonra. Selçuklu emir ve kumandanlarına "Fethi devam" emri veren Tuğrul Bey. Anadolu'dan ayrıldı. Fethe devam emri alan emirler, Malatya'yı fethettik sonra, Temmuz 1059'da Sivas'ı Selçuklu topraklarına kattılar. Alparslan'ın tahta geçmesine kadar devam eden Türk akınları, Bizans'ı kesin olarak Anadolu'dan atmaya yetmediği gibi. Anadolu'yu Oğuz (Türkmen) yurdu yapmaya da yetmemiştir.

Yakuti, Erbasan, Afşin, Ahmedşah, Türkmen et-Tükî vb. gibi şehzade ve kumandanları tekrar fetihle görevlendirdi. Bu Selçuklu, emir ve kumandanları büyük ölçüde Bizans'ı darbelediler. Bizanssın bu kadar darbelenmesinden sonra geniş canlı bir askeri harekâtla çökertilmesi zaruret haline gelmişti. Bu yapılmalı ki, Anadolu. Türkmen eli, Oğuz eli, durumuna gelebilsin.

Türklerin doğudaki akınlarına son vermek isteyen Bizans İmparatoru Romanus Diogenes (1067–1071) 1068 M. Tarihinde hazırladığı bir ordu ile Doğu-Anadolu'ya hareket ederek Kayseri, Sivas, Divriği ve Maras üzerindeki güzergâhlardaki Türk kuvvetleri, Ahlât üstünden Sakarya'ya kadar akınlar düzenleyen Türk kuvvetlerini berta-raf etmeye çalıştı. Anadolu'ya akınlar yaparak, geniş tecrübe ve bilgiler kazanan Bekçioğlu Afşin Bey'in getirdiği yeni bilgilerle Bizans'ın çöktüğünü öğrenen ve Bizans İmparatoru Romanus'a iltica eden eniştesi Kurtçu'nun (Erbaskan) teslim edilmemesine kızan, Mısır'ın Fethi için bir Fatımî devlet adamı tarafından davet edilen Alparslan, Azerbaycan üzerinden Bizans ülkesine girdi, önce Ani gibi müstahkem bir mevki olan Malazgirt'i aldı. (1070) sonra Erciş'i alarak, Diyarbakır bölgesinden geçip Siverek'i alarak Urfa'ya geldi. (10 MART 1071) İyi bir kuşatmaya rağmen Urfa'yı almayan Alparslan Suriye'ye doğru ilerleyerek, 21 MART 1071 tarihinde Fırat nehrini geçerek Haleb'i aldı, Şam'a gitmekte iken, Bizans İmparatoru Romanus Diogenes'in Doğu-Anadolu'ya hareket ettiğini duyması üzerine, Mısır'ın Fethi için bazı kuvvetle-rini oğlunun kumandasında Halep'te bırakarak hemen geri dönüp (27 NİSAN 1071), Fırat nehrini geçerek Urfa'dan Musul'a geldi. Fakat bu arada Fırat Nehrinden geçerken hayvanlarının birçoğu-nun boğulması, Irak askerlerinin dağılması üzeri-ne adeta ordusuz kalan Sultan, Azerbaycan'a dönerek büyük hazırlıklara başladı. Hemen emrin-deki 4000 hasgulâmı ve teçhizatı 10000 kişilik kuvveti alarak Ahlat'a doğru yola çıktı. Yolda kuvvetleri 40.000 kişiyi buldu. Diğer taraftan 1071 de yola çıkan Bizans ordusunun, yaklaşık olarak 100.000 kişiden fazla mevcudu vardı. Önce Ürgüp dolaylarında kurulan bir savaş meclisinde istişare eden Diogenes, daha sonra Erzurum'a gelerek karargâhını kurdu. Selçuklu kuvvetlerinin bulunduğu yerde savaşma eğiliminde olan Bizans komutanları, hızla Malazgirt ve Ahlat kalelerini işgal ettiler.

II- ALPARSLAN VE MALAZGİRT ZAFERİ

Büyük Selçuklu İmparatorluğunun kurucusu olan Sultan Tuğrul'un Eylül 1063'de Ölümünden sonra yerine Alparslan geçti. Tahta oturan Alpars-lan babası Çağrı ve amcası Tuğrul Bey'in Batıya yönelik askeri faaliyetlerine devam etti. Bu amaçla Şubat 1064'de Rey'den hareket ederek, Azerbay-can üzerinden Doğu-Anadolu'ya geldi. Aras neh-rinden ordusunu geçirdikten sonra, ordusunu iki kola ayırdı. Önce Kuzeye, Kafkasya yönüne hareket ederek Erran (Karabağ), Lori Ermeni krallarını itaate, vergi vermeye, Kralın kızını Sultan'a vermesi şartıyla Selçuklu "Vasal" dev-leti haline getirdi. Daha sonra Kafkasya yönünde ilerleyerek

Tiflis ve çevresini aldı. Gürcüleri vergi vermek şartıyla itaat ettirip "Vasal" devlet haline getirdikten sonra, Aras vadisine döndü. Aras vadisine dönen Sultan Alparslan, Doğu Anadolu'nun en müstahkem Bizans Kalesi ve Ermeni Krallarının Başkenti olan Ani'yi kuşattı. Çetin bir muhasaradan sonra. Şehri savunan Bizans, Ermeni ve Gürcü askerlerin burçları terk etmesi ve bu manzarayı gören halkın kaçışması üzerine şehir savunmasız kalarak Alparslan'ın eline düştü.

"Onların Allah'ın zaptedilmez şehirlerini bugün elime teslim etti" diyen Sultan Alpaslan fethe çok sevindi. Bu arada oğlu Melikşah ve veziri Nizamülmülk emrindeki ikinci bir kuvvet Aras vadisi boyunca ilerleyerek Sürmeli ve Hıristiyanların önemli bir merkezi olan Meryemnişin'in aldılar. Alparslan bu fetihlerini başta Bağdat Abbasi Halifesi ile bütün İslâm devletleri liderlerine "Fetihname "lerle bildirildi. Bu fetihlere çok sevinen Abbasi Halifesi. Sultan Alparslan'ı "Ebu'l-Feth (Fetih babası) unvanı ile taltif etti.

Alparslan, Doğu-Anadolu da bu başarıları sağladıktan sonra, fetihlere devam etmek üzere, Horasan Sâlâri. Gümüştegin, Afşin, Ahmetşah vb. gibi Selçuklu emir ve kumandanları görevlendirerek Doğu-Anadolu'dan ayrıldı. Bu emir ve kumandanlar 1065-1067 tarihlerinde, bir taraftan Kamanan, Kayseri, Malatya yönünden ilerlerken, öbür taraftan Urfa, Siverek, Ergani, Adıyaman, Gaziantep, Antakya ve Halep yönlerinde ilerlediler Bu harekâtlarla Bizans'ın Doğu ve Güney Anadolu cepheleri iyice darbelenmişti ama, büyük bir askeri harekâtla kesin darbe vurulmamıştı. Bu amaçla 1067-1068'de tekrar Horasandan Aras vadisine gelen Sultan Alparslan, büyük bir askeri harekâtla Bizans'ı çökertmek istedi ise de, Karahanlı hükümdarının ölümü üzerine İmparatorluğun doğu cephesinde baş gösteren problemleri çözmek üzere Doğu Anadolu'dan ayrılarak, Kutalmışoğulları Mansur ve Süleyman, imparatorunun barış isteğinin kötüye yorumlamasına neden oldu. İmparator, "Kendisinin İsfahan'dan, atlarının Hemadanda karşılayacağını" söylemesi Halife elçi-nin de cevaben "Atların Hemedan'da kışlayacağı doğru, sana gelince, onu bilmiyorum'" şeklindeki konuşmaları sonunda barış sağlanmayarak savaş kaçınılmaz olmuştu. Bağdat Halifesi'nin 26 Ağustos 1071 Cuma günü bütün hutbelerde Alparslan için dua edilmesini isterken, Alparslan da bütün büyük liderler gibi ordusuna "Allah için savaşıyoruz. Ölürsek şehit, kalırsak gaziyiz savaş istemeyenler gidebilir. " şeklinde konuşma yaparak askerlerinin maneviyatını yükseltmeye çalıştı. Alparslan'ın bu etkili konuşmasına karşılık askerler: "Ey sultan, biz senin kullarınız; ne yaparsan senin arkandayız. İstediğini yap" diyerek bağlılıklarını dile getirdiler. Kumandan ve askerlerin bu karşılıklı konuşmasından sonra, ordusu ile namaz kılan Alparslan,

Türk töresine uygun olarak atının kuyruğunu kendisi bağladı. Ölürse kefeni olacağını söylediği beyaz bir elbise giyerek kılıç ve gürzünü eline aldı.

Benzeri dinî törenler Bizans ordusunda da yapıldı. Bizans ordusu merkezde İmparator olmak üzere sağ ve sol cenah olarak tertiplenirken, Selçuklu ordusunun bir kısmı pusu için ayrılarak, asıl kuvvet Sultan'ın komutasında cephede kaldı, savaşa Selçuklu taarruzu ile başlanarak önce, Bizans'ın Sağ kanadına taarruz edildi. Bu kolda bulunan Uzlar (Oğuzlar) ve Peçenek Türkle-rinin Selçuklu saflarına geçmesiyle bu cephe çabucak bozuldu. Daha sonra, Bizans'ın sol kanadına taarruz edilerek o da bozguna uğratıldı. Selçuklu ordusu karşısında sadece sağ ve sol kollardan, gerideki ihtiyat birliklerden yardım almayan Romanus Diogenes'in kumanda ettiği merkez kuvvetleri kaldı. Şiddetli bir Selçuklu baskısıyla bu kuvvetler de kısa sürede yok edilerek İmparator esir edildi. Arap kaynaklarına göre 26 AĞUSTOS 1071 cuma günü öğleden sonra başla-yan savaş akşama doğru bitirilmiş, Bizans ordusu-nun tamamına yakını yok edilerek Malazgirt savaş meydanı cesetlerle dolmuştu. Ordunun bütün teçhizat ve ağırlığı ise ganimet olarak kalmıştır. Kaçan Bizans Kuvvetlerinin belirli bir takipten sonra Alparslan'ın çadırına esir olarak getirilen Romanus Diogenes ve Alparslan arasında geçen uzun konuşmalardan sonra. İmparator, Sultan'a 1,5 milyon dinar ödemek, her yıl Selçuklulara 300.000 dinar, vermek istenildiği kadar Rum Askerini Selçuklu emine vermek. Malazgirt, Urfa ve Antakya'nın geri verilmesi, Müslüman esirlerin serbest bırakılması gibi çok hafif şartlarla serbest bırakılmıştır. Alparslan'ın yanında birkaç gün kaldıktan sonra, tacı ve tahtıyla beraber Bizans İmparatorluk tahtına iade edilmek üzere 200 kişilik bir Türk birliği tarafından korunarak Sivas'a getirilen Diogenes, Bizans tahtına oturmamıştır. O, daha savaştayken 24 EKİM 1071'de Bizans tahtını ele geçiren VII. Mihael antlaşma şartlarını uygulamaya fırsat vermedi. Diogenes tahtını geri almak üzere müca-deleye devam etti ise de 1072 yazında yakalanıp gözlerine Mil çekildikten sonra öldü.

III-MALAZGİRT ZAFERİ SONRASI ANADOLU 'NUN VATANLAŞMASI

Malazgirt Meydan Savaşı tarihin kaydettiği en büyük savaşlardan birisidir. Ama Alparslan Gazi' nin bu kadar büyük zafer sonucunda niçin bu kadar hafif şartlarla antlaşma imzaladığı hâlâ bilinmemektedir. Romanus Diogenes, Bizans tah-tına oturabilseydi, bir süre için bile olsa Selçuklu-ların Bizans'a karşı uyguladığı "Batı Siyaseti" duraklayacaktı. Fakat Diogenes'in Bizans tahtına oturamaması yapılan antlaşmanın uygulanmadan uzak tutulması, Selçukluların, Malazgirt savaşı sonuçlarından daha geniş olarak istifade etmeleri-ne neden

oldu. Sultan Alparslan kendisi Rey ve Hemedan'a dönerek Orta Asya'ya doğru seferler düzenlerken, Kutalmış'ın oğulları ve birçok Selçuk-lu şehzade ve kumandanlarını Bizans aleyhine Anadolu'nun fethi ile görevlendirdi. Bundan sonra harekete geçen Selçuklu akıncıları, 2 yıl içinde Adalar Deniz (Ege) ile Marmara'yı. Üskü-dar önlerine kadar ulaştırdılar. Daha önceki akınlarda, ganimet toplayarak Ahlat ve Halep'teki üstlerine dönen akıncılar, artık Anadolu içlerinde kalmaya, buraları yeni yurt edinmeyi plânlamaya başladılar.

Malazgirt savaşına kadar Sâsâni-Bizans Arap- Bizans, Selçuklu, Bizans kanlı askeri mücadelelerine sahne olan Doğu, Orta ve Batı Anadolu'nun yerli halkları sürekli olarak daha emniyetli gördükleri Batıya, Adalara ve Trakya'ya doğru göç ettiler. Bu nedenle özellikle Doğu ve Orta Anadolu' da belirli bazı şehirlerin dışında köylerin tamamına yakını harabeye döndü. Toprak bakımsız ve atıl bırakıldı. Çukurova ve Batı Anadolu'da ise. o kadar verimli arazi üretimden yoksun, çayırlık. Sazlık ve bataklıklar durumuna geldi. Bu nüfus yokluğunu gören Selçuklu Komutanları batıya doğru ilerledikçe yakaladıkları halkıtopraklarına zorla göçürüp iskân ederek, boş toprakları yeşertmeye çalıştılar.

Malazgirt'le beraber açılan Anadolu kapıların-dan giren akıncılar ileri harekâtla Adalar Denizi (Ege) ve Marmara'ya ulaşırken arkadan Oğuz (Türkmen) boyları akmaya başladı. 8–10 yıl içinde Horasandan kalkan Bayındır, Peçenek, Çavuldur, Çepni, Salu, Eymür, Alayund, Ürker, Iğdır, Büğdüz, Yıva, Kınık, Kayı, Bayat, Alkaev-li, Karaevli, Yund, Döğer, Dodurga, Yazırlı, Afşar. Kızık, Beydili. Kargın vb. gibi Oğuz boylan ile Özbek, Kazak, Kuman, Karluk, Kırgız. Ku-muk, Hazar vb. gibi diğer Türk boylan Anadolu'-ya gelmeye başladı. Anadolu'ya gelen Türkmenler Doğu, Güney, Kuzey, Batı ve Orta Anadolu yönlerinde ilerleyerek, bir taraftan virane olmuş eski köyleri yeşertirken, diğer taraftan kendi adlarıyla yeni köyler kurarak İskâna başladılar. Kısa sürede bazı Türkmen grupları da şehirlerde yerleşerek şehir hayatına uymaya çalıştı. Anadolu' ya ilk büyük Türkmen kafilesi 100.000 ve 320.000 kişilik olarak geldi. XI. yüzyılda ise bir milyon Türkmen kafilesi geldi.

Anadolu'ya gelip yerleşen Uç-Türkmen Beyleri, Bizans'a ait topraklarda sürekli olarak genişleme siyaseti güderek, Batı Anadolu, Marmara ve Karadeniz çevresinde tam olarak alınamamış yerle-ri hâkimiyetleri altına almaya çalıştılar, Malazgirt'ten sonra yapılan Mikrokefolon (Sultandağı geçidi. Eskişehir yakınlarında) (1176) savaşı işlerini iyice kolaylaştırdı. Türkmenler bir taraftan askeri ve siyasî hâkimiyet mücadelesi verirken, diğer

taraftan Anadolu'yu mamur bir Türk-İslâm beldesi yapmak amacıyla, camiler, medreseler, hanlar, hamamlar, yollar ve köprüler gibi dinî ve sosyal kurumlar yaptırmaya başladılar.

Türkistan ve Horasandan gelen Türkmen akın-ları bu göçlerle de kalmadı. 1220'de Harzemşahlar'ın Cengizhan'a yenilmesinden sonra istilâsından kaçan tüccar ve zanaatkâr Türkmenler yeniden Anadolu'ya akmaya başladı. Bu göçlerle Anadolu, hem nüfus itibariyle fazlalaştı, hem de iyice Türk İslam karakterine büründü. Anadolu'ya gelen Türkmenler, yeni yerleştikleri köylere Şehirlere, Ova ve yaylalara Kınık. Bayındtır, Kargın, Peçenek. Eymür, Iğdır, Döğer, Kayı, Afşar, Beydili, Salur, Çubuk, Afşin, Oğuzeli, Artuklu, Alagöz, Ahmetli, Hüsiyenli, Aktepe, Göktepe, Uzunyayla, Karayayla, Bozova, Çukuro-va, vb. gibi tamamen öz Türkçe olan kendi boy ve şahıs adlarını verirken kendileri de yer adlarını almaya, bu topraklar üzerinde çok çeşitli hatıralar-la dolmaya başladılar. Bu uygulama ile uğrunda her aile ferdinin ölebileceği yeni Türk vatanı doğdu. Dil, din. kültür, gelenek ve görenek ve etnografya yönünden tam bir birlik sağlayan Türk Milleti yeni Vatan Anadolu ile kaynaşarak vatan ve millet bütünlüğü sağladı. Dökülen kan ve gözyaşı, sarf edilen el emeği ve göz nuru ile Anadolu maddî ve manevî yönden kutsallaştı. Bu kutsal kabul edilen topraklar üzerinde, acı, ızdırap, el emeği ve göz nuru simgeleyen mezar taşları, türbe ve anıtlar, camiler, mescitler, hanlar, hamamlar ve köprüler birer birer yükselerek kutsal mühürler durumuna geldiler. Malazgirt'ten sonra, yeni doğan Türk vatanı Anadolu üzerinde, Anadolu Selçuklu Devleti, Beylikler, Osmanlılar ve Türkiye Cumhuriyeti gibi Devlet ve İmparatorluklar ard arda doğdu. Bundan sonra Türkmenler bir taraftan Anadolu'ya her yönden mamur ve müreffeh hale getirirken, öbür taraftan Türk siyasi ve askeri faaliyetleri için karargâh haline getirdiler. Özellikle XV ve XVI. yüzyıllarda orta ve batı Anadolu ile Marmara Bölgesindeki Türkmenlere dayanan Osmanlılar Balkanlar üzerinden Batı'ya ilerlerken. Doğu ve Güney-Doğu Türkmenlerine dayanan Kara Ko-yunlu, Ak Koyunlu ve Safavi Türkmen Devletleri de Timur istilası ile gecikmiş İran tarafındaki fetihlerine devam ettiler. Daha sonra ki yüzyıllarda Kırım'ın, Irak ve Suriye'nin. Filistin'in, Mısır ve Kuzey Afrika'nın. Yemen'in. Kıbrıs'ın, Girit, Rodos ve diğer adaların fethi hep bu yeni vatandan, yani Anadolu'dan gerçekleştirilmiştir. Bütün bu başarı ve zaferlerin altında, Alparslan ve Malazgirt Zaferi gerçeğinin yattığını söylemek doğru bir söz olacaktır.

SONUÇ

Türklerin Anadolu ile 395–396 M. tarihlerinde, Batı Hun Türkleriyle başlayan siyasi ve askeri ilişkileri. Büyük Selçuklu Devletinin kurulmasın-dan önce ve sonra 1015–1071

tarihleri arasında Çağrı Bey, Tuğrul Bey , Alparslan ve diğer Selçuklu emir ve kumandanlarıyla da devam etmiştir. 1071 Malazgirt Savaşıyla noktalanma derecesine gelen askeri bir vatan kazandırmıştır. Bu zaferden sonra yeni vatanı dili, dini, kültürü, sanatı, elemeği ve göz nuru ile dantel gibi işleyen Türkler daha sonra Balkanlarda Akdeniz de, Karadeniz de, Orta-Doğu'da, Kuzey Afrika ve Yemen'de yaptıkları siyasi ve askeri mücadelelerde burasını birer üst olarak kullanmışlardır.

Yeni kazanılan vatan, siyasi ve askeri mücadelelerin merkezi olduğu kadar Türk dilinin, Türk Kültür ve Sanatının, Türk Etnografyasının, İslam dininin de merkezi olmuştur. Bütün bu olumlu sonuçlar. Sultan Alparslan ve arkadaşlarının sar-sılmaz iman ve gayretleriyle kazanılan Malazgirt Meydan Savaşı sayesinde gerçekleşmiştir.